

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (13)

ธวัช บุรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเหา

สุชาติ อโณทยานนท์

Q

气不固证 (qì bù gù zhèng): 气虚不能固摄, 表现为汗液、精液、血液、二便、经带胎产等不固为主的虚弱证候。

ชีปู้กู่เจิ้ง: ภาวะโรคลมปราณไม่ผนึกแน่น ภาวะโรคที่ลมปราณพร่องไม่สามารถเหนี่ยวรั้ง มีอาการเหงื่อออกง่าย อสุจิหลั่งเอง เลือดออกง่าย ปัสสาวะมาก กลั้นปัสสาวะไม่ได้ อุจจาระร่วง ประจำเดือนมามาก ตกขาวแห้งง่าย หรือคลอดก่อนกำหนด

unconsolidated qi condition: a disease-condition caused by qi deficiency leading to restraint disability, manifested as easy sweating, spontaneous ejaculation, easy bleeding, polyuria, urinary incontinence, diarrhea, hypermenorrhea, leukorrhea, easy abortion, or premature delivery.

气不归元 (qì bù guī yuán): 肾气虚不能摄纳, 肺吸入的清气不能下达。

ชีปู้กู่ยฺหวาน: ลมปราณไม่กลับฐาน ลมปราณไตพร่องไม่สามารถดึงอากาศบริสุทธิ์ที่หายใจเข้าจากปอดลงสู่หยาบล่าง

qi not return to yuan: The kidney qi is deficient and fails to draw the purified air inhaled by the lung downwards to the lower yuan.

气不摄血证 (qì bù shè xuè zhèng): 气虚不能统摄, 血液外溢。表现为吐血、便血、崩漏、皮下瘀斑、气短、倦怠乏力、面白无华、舌淡、脉细弱等为主的证候。

ชีปู้เช่อเชวี่เจิ้ง: ภาวะโรคลมปราณไม่เหนี่ยวรั้งเลือด ภาวะโรคที่ลมปราณพร่องไม่สามารถควบคุมเหนี่ยวรั้งเลือด เลือดไหลออกนอกหลอดเลือด มีอาการอาเจียนเป็นเลือด อุจจาระเป็นเลือด ประจำเดือนมามาก ประจำเดือนมากระปริบกระปรอย จำเลือดใต้ผิวหนัง หายใจตื้นเบาเร็ว เมื่อยล้าไม่มีแรง หน้าซีดไม่ผ่องใส ลิ้นซีด และชีพจรเล็ก-เบา

blood unrestraint by qi condition: a disease-condition caused by disability of qi to restrain blood, manifested as hematemesis, hematochezia, menometrorrhagia, ecchymosis, shortness of breath, fatigue, pale and dull complexion, pale tongue, and a thready-weak pulse.

气冲 (qì chōng): 位于腹股沟区, 耻骨联合上缘, 前正中线上旁开 2 寸, 动脉搏动处。主治疝气, 月经不调, 不孕等病症。

ชีชง: จุดฝังเข็มบริเวณร่องขาหนีบ อยู่ระดับเดียวกับขอบบนของกระดูกหัวหน่าว ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู่น บริเวณที่คลำได้ชีพจร ข้อบ่งใช้: ไล่

เลื่อน รอบเดือนผิดปกติ และสตรีมีบุตรยาก

qichong (ST 30): an acupoint located on the inguinal region, on the margin of the pubic symphysis and 2 *cun* lateral to the anterior midline where the artery pulsates. *Indications:* hernia, irregular menstruation, and infertility.

气短 (qì duǎn): 又名少气。呼吸微弱而浅促, 或短气不足以息, 似喘而无声, 平卧而缓。多属元气虚弱, 尤以肺、肾气虚为多见。

ชี้ชวน: หายใจตื้นเบาเร็ว หายใจเบา ตื้น และเร็ว หรือหายใจที่ไม่เต็มปอด คล้ายอาการหอบแต่ไม่มีเสียง นอนราบแล้วดีขึ้น เกิดจากลมปราณต้นกำเนิดพร่อง โดยเฉพาะลมปราณปอดและไตพร่อง; ส่วนที่เรียกว่า

shortness of breath: weak, shallow and rapid breathing or breathless, seems like asthma without wheezing sound, relieved by lying down. It is mostly caused by primordial *qi* deficiency, especially lung and kidney *qi* deficiency; also called *shaoqi*.

气分证 (qì fēn zhèng): 温热病邪内传脏腑, 阳热亢盛所表现的里实热证。根据邪热侵犯肺、胸膈、胃肠、胆等脏腑的不同, 而兼有不同的表现。

ชี้แจง: ภาวะโรคระดับลมปราณ ภาวะโรคร้อนแกร่งภายในที่แสดงออกเป็นความร้อน หายแรง เกิดจากปัจจัยของโรคไข้พิษร้อนรุกรานสู่วัยะภายใน ซึ่งมีอาการแตกต่างกันตามอวัยวะภายในที่ถูกรุกราน เช่น ปอด ทรวงอก กะบังลม กระเพาะอาหาร ลำไส้ ถุงน้ำดี เป็นต้น

qi level disease-condition: an interior-excess heat disease-condition presenting with excess *yang*-heat, which is caused by pathogenic heat invading *zangfu*-organs. Clinical manifestations vary by the individual *zangfu*-organ invasion such as lung, chest, diaphragm, stomach, intestines, or gallbladder.

气海 (qì hǎi): 位于下腹部, 脐中下 1.5 寸, 前正中线上。为保健要穴, 主治虚脱, 泄泻, 虚劳羸瘦; 疝气, 腹中绞痛; 小便不利, 遗尿, 遗精, 阳痿; 月经不调, 带下, 子宫脱垂, 产后恶露不尽等病症。

ชี้หา: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย บนแนวกึ่งกลางลำตัว อยู่ใต้สะดือ 1.5 ชู้น เป็นจุดสำคัญในการบำรุงสุขภาพ **ข้อบ่งใช้:** ภาวะลมปราณหรือเลือดพร่องรุนแรง ท้องเสีย ภาวะพร่องจากการสูญเสียพลังงานจนซูบผอม ไล่เลื่อนปวดบิดท้อง ปัสสาวะลำบาก กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน ผื่นเปียก เลือดสมรรถภาพทางเพศ รอบเดือนผิดปกติ ตกขาว มดลูกหย่อน และน้ำคาวปลาไม่แห้ง

qihai (CV 6): an acupoint located on the anterior midline of the lower abdomen, 1.5 *cun* below the umbilicus. It is a key acupoint for health promotion. *Indications:* *qi* or blood collapse, diarrhea, emaciation from consumptive exhaustion, hernia, colicky pain, difficulty in urination, urinary incontinence, enuresis wet dream, impotence, irregular menstruation, leukorrhea, prolapsed uterus, and prolonged lochia.

气海俞 (qì hǎi shū): 位于脊柱区, 第 3 腰椎棘突下, 后正中线旁开 1.5 寸。主治腰痛, 痛经, 肛漏等病症。

ชี้หา: จุดฝังเข็มบริเวณหลัง อยู่ห่างจากขอบล่างของปุ่มกระดูกสันหลังเอวที่ 3 ตามแนวระนาบ 1.5 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ปวดหลังส่วนล่าง ปวดประจำเดือน และฝีคัณฑสูตร

qihai (BL 24): an acupoint located on the back, 1.5 *cun* lateral to the lower border of the 3rd lumbar spinous process. *Indications:* low back pain, dysmenorrhea, and fistula in ano.

气户 (qì hù): 位于胸部, 锁骨下缘, 前正中线旁开 4 寸。主治咳嗽, 气喘, 胸痛, 胸胁胀满等病症。

ซี่โครง: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก อยู่ใต้ขอบล่างของไหปลาร้า ห่างจากแนวทึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 4 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ไอ หอบ ปวดทรวงอก และแน่นหน้าอก และซี่ข้าง

qihu (ST 13): an acupoint located on the chest, at the lower border of the clavicle and 4 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* cough, dyspnea, thoracic pain, and distention of chest and hypochondrium.

气化不利 (qì huà bù lì): 又名气化无权。阳气虚脏腑功能减弱, 影响气血津液的正常代谢。

ซี่ว่าปู่: ลมปราณแปรสภาพไม่คล่อง หยางลมปราณพร่อง ทำให้การทำหน้าที่ของอวัยวะภายในอ่อนแอลงกระทบต่อกระบวนการแปรสภาพของลมปราณ เลือดสารจำเป็นและสารเหลว; **ซี่ว่าอู่เหวียน** ก็เรียก

poor qi transformation: *yangqi* deficiency leading to poor functions of the *zangfu*-organs and affecting the metabolism of *qi*, blood, essence, and *jin*; also called *qihuawuquan*.

气化精生 (qì huà jīng shēng): 气推动脏腑的功能活动, 产生精。

ซี่ว่าจิงเซิง: ลมปราณแปรสภาพสร้างสารจำเป็น ลมปราณกระตุ้นอวัยวะภายในในการสร้างสารจำเป็น

qi transforming essence generated: *qi* promotes *zangfu*-organs to generate essence.

气机不利 (qì jī bù lì): 泛指脏腑功能失调的病机。

ซี่จู่: ลมปราณไหลไม่คล่อง การไหลเวียนลมปราณติดขัดจากการทำหน้าที่ของอวัยวะภายในเสียสมดุล

disturbance of qi flow: disharmony of the *zangfu*-organs function resulting in disturbance of *qi* flow.

气机失调 (qì jī shī tiáo): 气的升降出入运动失去平衡协调的病理状态。

ซี่ซี่เถียว: การไหลเวียนลมปราณเสียสมดุล พยาธิสภาพที่เกิดจากการไหลเวียนขึ้น-ลง เข้า-ออกของลมปราณไม่ประสานกันและเสียสมดุล

disharmony of qi flow: a pathologic state caused by imbalance and disharmony of ascending-descending and entering-exiting of *qi* flow.

气机调畅 (qì jī tiáo chàng): 气的升降出入运动平衡协调的生理状态。

ซี่ซี่เถียวซ่าง: การไหลเวียนลมปราณคล่อง สรีรสภาพที่เกิดจากการไหลเวียนลมปราณขึ้น-ลง เข้า-ออกประสานสมดุลกัน

harmony of qi flow: a balanced physiological state in ascending-descending and entering-exiting of *qi* flow.

气脉常通 (qì mài cháng tōng): 气血经脉应长期保持通畅。

ซี่มายจางทง: ลมปราณและเส้นลมปราณคล่องเสมอ ลมปราณ เลือด และเส้นลมปราณควรอยู่ในสภาพไหลเวียนคล่องเสมอ

smooth qi and meridian flow: *qi*, blood, and meridians should maintain there smooth flow.

期门 (qī mén): 肝经募穴。位于胸部, 第 6 肋间隙, 前正中线上旁开 4 寸。主治胸胁胀痛, 肋下积聚; 呕吐, 腹胀, 泄泻; 乳痈; 喘等病症。

ซี่เหมิน: จุด募ของตับ อยู่บริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 6 ห่างจากแนวทึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 4 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ปวดแน่นหน้าอกและซี่ข้าง เนื่องอกได้ขยายโครง อาเจียน ท้องอืด ท้องเสีย เต้านมอักเสบ และหอบ

qimen (LR 14): the *mu* point of the liver, located on the 6th intercostal space and 4 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* distending pain of chest and hypochondrium, subcostal lump, vomiting, abdominal distention, diarrhea, acute mastitis, and dyspnea.

气门 (qì mén): 汗孔, 是阳气散泄的门户。

ชี้เหมิน: ประตูลมปราณ รูเหงื่อ เป็นช่องทางกระจายและระบายลมปราณหาย

gate of qi: sweat pores, the opening to disperse and release yang qi.

气能摄津 (qì néng shè jīn): 气的固摄作用可防止体内津液的丢失。

ชี้เหมินเซอจิน: ลมปราณเหนี่ยวรั้งสารเหลว ลมปราณมีหน้าที่เหนี่ยวรั้งเพื่อป้องกันร่างกายสูญเสียสารเหลว

qi restraining jin: qi functions on restraining to prevent jinye loss.

气能摄血 (qì néng shè xuè): 气具有固摄血液在脉中运行, 不使逸出脉外的功能。

ชี้เหมินเซอเซวีย: ลมปราณเหนี่ยวรั้งเลือด ลมปราณมีหน้าที่เหนี่ยวรั้งเลือดให้ไหลเวียนอยู่ในหลอดเลือดไม่ให้รั่วไหลออก

qi holding blood: qi functions on holding and preventing blood from leaking out of the vessels.

气能生津 (qì néng shēng jīn): 津液的生成依赖于气的推动作用。

ชี้เหมินเซิงจิน: ลมปราณสร้างสารเหลว การสร้างสารเหลวต้องอาศัยการกระตุ้นของลมปราณ

qi generating jin: generation of jinye depending on qi promotion.

气能生血 (qì néng shēng xuè): 气具有推动脏腑化生血液的功能。

ชี้เหมินเซิงเซวีย: ลมปราณสร้างเลือด ลมปราณมีหน้าที่กระตุ้นให้อวัยวะภายในทำงาน เกิดการแปรสภาพและสร้างเลือด

qi generating blood: qi functions on promoting zangfu-organs to transform and generate blood.

气能行津 (qì néng xíng jīn): 气是津液在体内正常输布运行的动力。

ชี้เหมินสิงจิน: ลมปราณขับเคลื่อนจิน ลมปราณเป็นพลังผลักดันในการลำเลียงและกระจายสารเหลวในร่างกาย

qi driving jin: qi drives transportation and distribution of jinye.

气能行血 (qì néng xíng xuè): 气具有推动血液运行的功能。

ชี้เหมินสิงเซวีย: ลมปราณผลักดันเลือด ลมปราณมีหน้าที่ในการผลักดันให้เลือดไหลเวียน

qi inducing blood circulation: qi functions on driving blood to circulate.

其肉不石 (qí ròu bù shí): 肌肉松弛不坚实。

ฉีโร่วปู้สือ: กล้ามเนื้อไม่แน่น กล้ามเนื้ออ่อนแรงไม่แน่นกระชับ

unfirm muscle: loose and flaccid muscles.

气舍 (qì shè): 位于胸锁乳突肌区, 锁骨上小窝, 锁骨胸骨端上缘, 在胸锁乳突肌胸骨头与锁骨头中间的凹陷中。主治咳喘, 咽喉肿痛, 瘰癧, 瘰癧, 颈项强痛等病症; 全喉切除术针刺麻醉常用穴。

ชี้เซอ: จุดฝังเข็มบนกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid ตรง lesser supraclavicular fossa อยู่ขอบบนของกระดูกอกและไหปลาร้า ตรงร่องระหว่างกล้ามเนื้อ 2 มัดของ sternocleidomastoid **ข้อบ่งใช้:** ไอ หอบ เจ็บคอ คอพอก วัณโรคต่อมน้ำเหลืองที่คอ และปวดตึงต้นคอ ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการรับความรู้สึกที่ใช้อยู่ในการผ่าตัดกล่องเสียง

qishe (ST 11): an acupoint located on the sternocleidomastoid muscle, on the lesser supraclavicular fossa and superior border of the sternum and clavicle, in the depression between the sternal and clavicular head of the sternocleidomastoid muscle. *Indications:*

cough, dyspnea, sore throat, goiter, scrofula, neck pain, and stiff neck. It is commonly used in acupuncture anesthesia for total laryngectomy.

气随血脱证 (qì suí xuè tuō zhèng): 大出血时, 阳气随之脱失。表现为突然面色苍白、四肢逆冷、大汗淋漓、甚至晕厥、舌淡、脉微细欲绝、或浮大而散为主的证候。

ชี่สูยเซวี่ยทัวเจิ้ง: ภาวะโรคลมปราณหลุดตามเลือด ภาวะโรคที่ลมปราณหายหลุดไหลออกตามการเสียเลือดมาก มีอาการหน้าซีด มือเท้าเย็นเฉียบ และเหงื่อออกท่วมตัวทันทีทันใด หรือเป็นลมหมดสติ ลิ้นซีด และชีพจรแผ่ว-เล็ก ไกลัดบหรือลอย-ใหญ่-แตกกระจาย

qi collapse following bleeding condition: a disease-condition caused by massive bleeding resulting in *yang qi* collapse, manifested as abruptly pale complexion, reverse cold of the legs, profuse sweating, syncope or loss of consciousness, pale tongue and a faint-thready hardly palpable or floating-large scattered pulse.

气虚发热 (qì xū fā rè): 长期微热, 劳累则甚, 兼声低气短、疲倦乏力、少气自汗等表现。

ชี่ซุวีฟาเร่อ: ไข้จากลมปราณพร่อง รู้สึกตัวร้อนหรือไข้ต่ำ ๆ เป็นเวลานาน และเป็นมากขึ้นเมื่อตรากตรำหรือเหนื่อยล้า พูดเสียงเบา หายใจตื่นเบาเร็ว อ่อนเพลียไม่มีแรง หายใจเบาเร็ว และเหงื่อออกง่าย

qi-deficiency fever: a persistent mild fever aggravated after physical exertion, accompanied with low voice, shortness of breath, fatigue, faint breathing, and spontaneous sweating.

气虚血瘀证 (qì xū xuè yū zhèng): 气虚运血无力, 血行瘀滞。表现为面色淡白而晦暗、身倦乏力、少气懒言、刺痛、痛处不移、舌淡紫或有紫斑、脉沉涩等为主的证候。

ชี่ซุวีเซวี่ยยวีเจิ้ง: ภาวะโรคลมปราณพร่องเลือดคั่ง ภาวะโรคที่ลมปราณพร่องไม่มีแรงผลักดันเลือดให้ไหลเวียนเลือดไหลเวียนติดขัด สีหน้าซีดแต่คล้ำ อ่อนเพลียไม่มีแรง หายใจเบาเร็ว เหนื่อยจนไม่อยากพูด ปวดเหมือนเข็มทิ่มแทง ตำแหน่งปวดไม่เคลื่อนย้าย ลิ้นม่วงจางหรือเป็นปื้นม่วง และชีพจรจม-ผิด

qi deficiency blood stasis condition: a disease-condition of blood stasis from *qi* deficiency, manifested as pallor with dull face, fatigue, faint breathing, too tired to speak, fixed stabbing pain with purple tongue or purplish patch on the tongue, and a deep-choppy pulse.

气穴 (qì xué): 位于下腹部, 脐中下 3 寸, 前正中线旁开 0.5 寸。主治月经不调, 带下, 不孕; 腹痛引腰脊等病症。

ชี่เสวี่ย: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย อยู่ใต้สะดือ 3 ชั่ว และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชั่ว
ข้อบ่งใช้: รอบเดือนผิดปกติ ตกขาว สตรีมีบุตรยาก และปวดท้องร้าวไปสันหลังส่วนเอว

qixue (KI 13): an acupoint located on the lower abdomen, 3 *cun* below the umbilicus and 0.5 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* irregular menstruation, leukorrhea, female infertility, and abdominal pain radiating to the lumbar spine.

气血两虚证 (qì xuè liǎng xū zhèng): 气虚失运, 血虚失养。表现为面色淡白或萎黄、头晕目眩、少气懒言、神疲乏力、自汗、心悸失眠、舌质淡嫩、脉细弱等为主的证候。

ชี่เซวี่ยเหลียงซุวีเจิ้ง: ภาวะโรคลมปราณและเลือดพร่อง ภาวะโรคที่ลมปราณพร่องไม่ไหลเวียนเลือดพร่องไม่หล่อเลี้ยง มีสีหน้าซีดหรืออมเหลือง วิงเวียนตาลาย หายใจเบาเร็ว เหนื่อยจนไม่อยากพูด เมื่อยล้าไม่มีแรง เหงื่อออกง่ายใจสั่น นอนไม่หลับ ลิ้นซีดนุ่ม และชีพจรเล็ก-เบา

qi and blood deficiency condition: a disease-

condition caused by both *qi* and blood deficiency, manifested as pale or yellowish face, dizziness, faint breathing, too tired to speak, fatigue, spontaneous sweating, palpitation, insomnia, pale, and soft tongue, and a thread-weak pulse.

气以度行 (qì yǐ dù xíng): 气血运行速度与呼吸节律协调一致。

ชี้อัตถุ: ลมปราณไหลเวียนเป็นจังหวะ อัตราเร็วในการไหลเวียนของลมปราณและเลือดสัมพันธ์กับจังหวะการหายใจ

qi flow in rhythm: speed of *qi* and blood circulation is related to rhythm of respiration.

气至病所 (qì zhì bìng suǒ): 通过一定的手法, 针下得气感应到达病变部位。

ชี้อัมปลั: ลมปราณถึงตำแหน่งโรค เมื่อฝังเข็มแล้วกระตุ้นด้วยทศวิธีใด ๆ วิธีหนึ่งจนผู้ป่วยรู้สึกได้ ลมปราณไปถึงตำแหน่งโรค

qi reaching disease locus: through certain manipulations after needling, the feeling of *qi* reaches the pathological area.

气滞血瘀证 (qì zhì xuè yū zhèng): 气机不畅, 血行瘀滞。表现为胸胁脘腹胀闷疼痛、刺痛、或有痞块、时消时聚、舌紫或有斑点、脉弦涩等为主的证候。

ชี้อะการยู่: ภาวะโรคลมปราณติดขัดเลือดคั่ง ภาวะโรคที่ลมปราณไหลเวียนไม่คล่อง เลือดไหลเวียนติดขัดคั่ง มีอาการปวดแน่นหรือปวดเหมือนเข็มทิ่มแทงบริเวณทรวงอก สีข้าง ลิ้นปี่ และช่องท้อง หรือแน่นช่องท้องเป็น ๆ หาย ๆ ลิ้นสีอมม่วงหรือมีจุดเลือดคั่ง และชีพจรตึง-ฝืด

qi stagnation blood stasis condition: a disease-condition mostly caused by *qi* stagnation and blood stasis, manifested as distending or stabbing pain in

thoracic, hypochondriac, epigastric or abdominal regions, abdominal fullness, purplish or with blood stasis spotted tongue, and a wiry-choppy pulse.

气主煦之 (qì zhǔ xù zhī): 气有温煦人体的功能。

ชี้อุณหภูมิ: ลมปราณให้ความอบอุ่น ลมปราณมีหน้าที่ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย

qi functions on warming: *qi* functions on warming the human body.

前顶 (qián dǐng): 位于头部, 前发际正中直上 3.5 寸。主治头痛, 眩晕; 小儿惊风; 鼻渊, 目赤肿痛等病症。

เส้นตึง: จุดฝังเข็มบนเส้นกึ่งกลางศีรษะแนวหน้าหลัง อยู่เหนือแนวชายผมขอบหน้าผาก 3.5 ชู้น **ข้อบ่งใช้:** ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ชักในเด็ก ไซนัสอักเสบ และตาอักเสบ

qianding (GV 21): an acupoint located on the head, 3.5 *cun* directly above the midpoint of the anterior hairline. *Indications:* headache, dizziness, infantile convulsion, sinusitis, and inflammation of eye.

前谷 (qián gǔ): 手太阳经荥穴。在手尺侧, 微握拳, 第五掌指关节前的掌指横纹头赤白肉际处。主治手指麻木、发热、头痛、耳鸣、小便短赤等病症。

เส้นกู่: จุดหยิงของเส้นลำไส้เล็ก เมื่อกำมือหลวม ๆ จะอยู่ตรงแอ่งใต้ข้อข้อสันหมัดที่ 5 ด้าน ulnar ตรงรอยต่อส้นมือ **ข้อบ่งใช้:** ชานิ้วมือ เป็นไข้ ปวดศีรษะ หูมีเสียงดัง และปัสสาวะน้อยสีเข้ม

qiangu (SI 2): the *ying* point of the small intestine meridian, located distal to the ulnar side of the 5th metacarpophalangeal joint on the dorso-ventral boundary, when a loose fist is made. *Indications:* numbness of finger, fever, headache, tinnitus, and scanty dark urine.

强间 (qiáng jiān): 位于枕区, 后发际正中直上 4 寸。主治癲、狂、癩、抽搐, 颈项强痛等病症。

เจียงเจียน: จุดฝังเข็มบนเส้นกึ่งกลางศีรษะแนวหน้าหลัง อยู่เหนือแนวชายผมขอบท้ายทอย 4 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ลมชัก ชัก และปวดตึงต้นคอ

qiangjian (GV 18): an acupoint located on the head, 4 *cun* directly above the midpoint of the posterior hairline. *Indications:* depressive psychosis, mania, epilepsy, convulsion, neck pain, and stiff neck.

清法 (qīng fǎ): 治疗八法之一, 通过清热、泻火、解毒、凉血等作用, 治疗里热证。

ชิงฟา: วิธีดับร้อน หนึ่งในวิธีการรักษาแปด ใช้รักษามาระโรคร้อนภายใน ด้วยการดับร้อน ระบายไฟ ถอนพิษ และทำให้เลือดเย็นลง

heat clearing therapy: one of the eight therapeutic methods for treating interior-heat disease-condition by clearing heat, purging fire, detoxifying, and cooling blood.

青蒿鳖甲汤 (qīng hāo biē jiǎ tāng): 组成: 青蒿、鳖甲、生地黄、知母、牡丹皮。功用: 养阴透热。主治: 温病后期, 邪伏阴分。

ชิงฮ่าวเป่ย์เจี๋ยทัง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา **ชิงฮ่าว เป่ย์เจี๋ย** เจริญดีท้าว **จื่อหมู่** และหมู่ **ตานผิ** สรรพคุณ: บำรุงยีนและขับกระจายความร้อน **ข้อบ่งใช้:** โรคไข้พิษร้อนระยะท้ายซึ่งปัจจัยก่อโรคแฝงอยู่ในระดับยีน

qinghaobieja decoction: a formula composed of *qinghao*, *biejia*, *shengdihuang*, *zhimu* and *mudanpi*. *Actions:* nourishing yin and release-dispersing heat. *Indications:* late stage of epidemic febrile disease with latent pathogen in *yin* level.

青筋暴露 (qīng jīn bào lù): 皮下血脉突出暴露, 多为血行不畅或瘀血阻滞。

ชิงจินป่าวลู: หลอดเลือดดำโป่ง หลอดเลือดดำใต้ผิวหนังโป่งเห็นได้ชัด มักพบกรณีเลือดไหลเวียนไม่คล่องหรือมีเลือดคั่งอุดกั้น

superficial vein dilatation: obvious dilatation of the subcutaneous veins, mostly caused by poor blood flow or blood stagnation.

清冷渊 (qīng lěng yuān): 位于臂后区, 肘尖 (EX-UE 1) 与肩峰角连线上, 肘尖 (EX-UE 1) 上 2 寸。主治头痛, 上肢痹痛等病症。

ชิงเหลิงเยวี่ยน: จุดฝังเข็มบริเวณแขนด้านนอกบนเส้นที่เชื่อมโจ่วเจียน (EX-UE 1) กับเจียนเหลียว (TE 14) อยู่เหนือโจ่วเจียน (EX-UE 1) 2 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** ปวดศีรษะหรือปวดแขน

qinglengyuan (TE 11): an acupoint located on the dorsal side of the arm, 2 *cun* above *zhoujian* (EX-UE 1) on the line connecting *zhoujian* (EX-UE 1) and *jianliao* (TE 14). *Indications:* headache or upper limb pain.

青灵 (qīng líng): 位于臂前区, 肘横纹上 3 寸, 肱二头肌的内侧沟中。主治肩臂肿痛, 腋痛, 瘰气等病症。

ชิงหลิง: จุดฝังเข็มบริเวณต้นแขนด้านใน เหนือรอยพับข้อศอก 3 ชู่น อยู่ตรงร่องด้านในต่อกล้ามเนื้อ biceps brachii **ข้อบ่งใช้:** ปวดบวมไหล่ ปวดรักแร้ และคอพอก

qingling (HT 2): an acupoint located on the medial side of the arm, 3 *cun* above the transverse cubital crease, in the medial bicipital groove. *Indications:* pain and swelling of shoulder, axillary pain, and goiter.

清胃散 (qīng wèi sǎn): 组成: 生地黄、当归、牡丹皮、黄连、升麻。功用: 清胃凉血。主治: 胃有积热。

ชิงเว่ยसान: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยา **เจริญดีท้าว**

ตังกุย หมู่ตานผี หuangเหลียน และชิงหมา สรรพคุณ: อบอุ่นในกระเพาะอาหาร ทำให้เลือดเย็นลง **ข้อบ่งใช้:** กระเพาะอาหารมีความร้อนสะสม

qingwei powder: a formula composed of *shengdihuang, danggui, mudanpi, huanglian* and *shengma*. **Actions:** clearing stomach heat, cooling blood. **Indications:** heat accumulation in stomach.

清阳发腠理 (qīng yáng fā còu lǐ): 卫气发散于肌肤、脏腑间隙, 发挥温养作用。

ชิงหยางฟาไช่วหลี่: หยางกระจายทั่ว ลมปราณปกป้องแผ่กระจายตามช่องว่างของผิวหนังและอวัยวะภายใน ทำหน้าที่อุ่นบำรุง

yang diffusion over body: defensive *qi* diffuses throughout the interstitial space of *zangfu*-organs and skin, it functions as warming and nourishing.

清营汤 (qīng yíng tāng): 组成: 水牛角 (原方为犀角)、生地黄、玄参、竹叶心、麦冬、黄连、丹参、银花、连翘。功用: 清营解毒, 透热养阴。主治: 热入营分证。

ชิงยิ้งทัง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาสู่ยหนิวเจียว (เดิมใช้ซีเจียว) เชิงตี้หวาง เสวียนเซิน จู๋เย่ซิน ม่ายตง หuangเหลียน ตานเซิน จินหยินฮัว และเหลียนเซียว สรรพคุณ: ดับพิษร้อนในระดับหยิงโดยไล่ความร้อนผ่านออกระดับลมปราณและเสริมยิน **ข้อบ่งใช้:** ภาวะโรคความร้อนเข้าสู่ระดับหยิง

qingyíng decoction: a formula composed of *shuiniujiao* (originally used *xijiao*), *shengdihuang, xuanshen, zhuyexin, maidong, huanglian, danshen, yinhua* and *lianqiao*. **Actions:** clearing toxic heat at *ying* level by expelling heat outwards through *qi* level and nourishing *ying*. **Indications:** pathogenic heat invading *ying* level disease-condition.

丘墟 (qiū xū): 位于外踝的前下方, 趾长伸肌腱

的外侧凹陷中。主治胸胁痛, 善太息; 颈肿, 腋 下肿; 疟疾; 视物昏花, 目翳; 小腿酸痛, 外踝肿 痛等病症。

ชีวซวี: จุดฝังเข็มบริเวณตาตุ่มนอกเฉียงลงด้านหน้า ตรงรอยนูนอยู่ขอบนอกต่อเอ็น extensor digitorum longus **ข้อบ่งใช้:** ปวดทรวงอกและลิ้นข้าง ถอนหายใจ บ่อย คอบวม รักแร้บวม ไข้จับสั่น ตาพร่าลาย ต้อเนื้อ ต้อกระจก ปวดเมื่อยน่อง และปวดบวมข้อเท้าด้านนอก

qiuxu (GB 40): an acupoint located anteroinferior to the lateral malleolus, in the depression lateral to the extensor digitorum longus tendon. **Indications:** chest and hypochondriac pain, frequent sighing, swelling of neck or axilla, malaria, blurred vision, pterygium, cataract, soreness of calf, and swelling and pain of lateral ankle.

曲鬓 (qū bìn): 位于颞部, 耳前鬓角发际后缘与耳尖水平线的交点处。主治头痛, 齿痛, 颊肿, 口 噤等病症。

ชวีบิ้น: จุดฝังเข็มบริเวณขมับ ตรงจุดที่เส้นแนวระนาบ จากยอดใบหูตัดกับแนวขอบหลังของจอนผม **ข้อบ่งใช้:** ปวดศีรษะ ปวดฟัน แก้มบวม และขากรรไกรแข็ง

qubin (GB 7): an acupoint located on the temporal region, at the intersection between the posterior border of the preauricular hairline and the horizontal line leveling with the ear apex. **Indications:** headache, toothache, swollen cheek, and trismus.

曲差 (qū chā): 位于头部, 前发际正中直上 0.5 寸, 旁开 1.5 寸。主治头痛, 鼻塞等病症。

ชวีชา: จุดฝังเข็มบนศีรษะ อยู่เหนือกึ่งกลางแนวชายผมขอบหน้าผาก 0.5 ชู่น และห่างออกไปตามแนวระนาบ 1.5 ชู่น **ข้อบ่งใช้:** ปวดศีรษะหรือคัดจมูก

qucha (BL 4): an acupoint located on the head, 0.5 *cun* above the anterior hairline and 1.5 *cun* lateral to the midline. **Indications:** headache or nasal stuffiness.